

BLAUWE REIGERS EN ZACHTE WINTERS

Nederland herbergt ongeveer het derde deel van de gehele Westeuropese populatie van de Blauwe Reiger. Dat is niet zo vreemd als we bedenken dat nergens anders zoveel sloten en vaarten in het landschap aanwezig zijn. Meren en plas-sen hebben voor reigers niet zo'n grote betekenis als sloten, omdat zij alleen vanaf de oever kunnen vissen. Hoewel vis het gehele jaar door het belangrijkste voedsel voor reigers is, is de Blauwe Reiger toch minder kieskeurig dan men vaak denkt. Vooral in de winter als de vissen minder actief zijn en zich meer bij de bodem ophouden, zijn Blauwe Reigers geduchte muizen- en mollenjagers. Ook ratten worden niet versmaad en een enkele keer wordt zelfs een passerend Waterhoentje buit gemaakt.

Hoewel het voedselpakket van de Blauwe Reiger niet alleen uit vis bestaat, maakt een vorstperiode toch spoedig slachtoffers. Het zijn vooral de jonge en onervaren vogels die moeite hebben om nog aan de kost te komen als de sloten zijn dichtgevroren. Door een echt strenge winter vallen er ook bij de volwassen vogels zoveel slachtoffers, dat de stand in het volgende voorjaar duidelijk is afgenomen. Zo was na de bijzonder strenge winter van 1963 bijna de helft van de Nederlandse populatie bezweken. Door de zachte winters die hierna volgden en door de bescherming die deze soort na 1963 genoot, kon de populatie snel groeien. In de eerste plaats was het aantal winterslachtoffers bijzonder gering en in de tweede plaats leidde de lange serie zachte winters er toe dat steeds meer Nederlandse reigers niet meer wegtrokken. Hierdoor werd de wintersterfte ook duidelijk verminderd, omdat de jacht in de zuidelijke landen veel slachtoffers onder de trekkers eiste. Behalve de zachte winters van de jaren zestig en zeventig heeft ook het toenemend gebruik om reigers te voeren er toe bijgedragen dat steeds meer Blauwe Reigers standvogel zijn geworden. Dit werd nog in de hand gewerkt doordat de Blauwe Reiger na het stopzetten van de jacht in 1963 binnen enkele jaren zijn schuwheid verloor en zich maar al te graag door mensen liet voeren.

Uit de tellingen die door A.A.Blok in de jaren zeventig werden georganiseerd, is gebleken dat de Nederlandse populatie in 1975 de 10.000 paren overschreed. Hierna is de stand weer teruggelopen, zeker na de lange winter van 1979. De toename van de jaren zeventig werd ook merkbaar in Noordwijk. Op Nieuw-Leeuwenhorst was enkele jaren een nest aanwezig en in 1972 vestigden zich enkele paren op offem. Deze laatste vestiging groeide uit tot een kolonie met ruim 20 nesten. De strenge winters van het begin van de jaren tachtig hadden nauwelijks invloed op deze kolonie, omdat de vogels iedere winter trouw gevoerd werden aan de Bronsgeesterweg.

De afgelopen winters waren buitengewoon zacht. Zelfs niet één keer werden de sloten met een ijslaagje afgesloten. Van de jonge reigers bleven er dan ook bijzonder veel in leven. Omdat reigers niet meteen het volgende jaar gaan broeden, was vorig jaar in de kolonies nog niet zoveel van groei te merken. Nu, in 1989, lijkt het er op dat de toename van de reigers ook in de kolonies zichtbaar wordt. In onze regio zijn reeds zeer lang twee vrij grote kolonies bekend: Het Lisserbos en 't Huys te Warmont.

Ook al bouwen reigers meestal grote nesten, toch valt het vaak niet mee om het aantal nauwkeurig vast te stellen. In het Lisserbos nestelen veel reigers in oude Grove dennen. Vaak is niet te zien of er meerdere nesten in één boom liggen. Ook kunnen de nesten zo verspreid liggen (Warmond) dat kleine subkolonies snel over het hoofd worden gezien. Soms vinden nog vestigingen plaats als het blad al aan de bomen komt en op bestaande nesten al jongen te zien zijn. Kortom het aantal nesten wordt vaak onderschat.

In het kader van een landelijke telling heb ik de afgelopen dagen enkele kolonies bezocht en zijn mij op dit moment (22 april) de volgende kolonies bekend:

Lisserbos - Lisse	67 nesten
't Huys te Warmond - Warmond	84 nesten
Offem - Noordwijk	28 nesten
Nieuw-Leeuwenhorst - Noordwijkerhout	1 nest
Rhijnhof - Leiden	23 nesten

Een nieuwe vestiging in dit lijstje is Nieuw-Leeuwenhorst. Het nest bevindt zich niet op de plaats waar in de jaren zeventig enige jaren achtereen genesteld werd, maar in een hoge beuk aan de rand van de vijver.

Mochten er lezers zijn die in onze regio nog meer vestigingen weten, dan wordt hen verzocht dit vooral aan ondergetekende door te geven. Die gegevens kunnen dan gebruikt worden om de landelijke telling zo volledig mogelijk te laten zijn. In de volgende Strandloper zullen deze aanvullende gegevens zeker vermeld worden.

Jelle van Dijk
L.Hellenberghof 32
2202 XT NOORDWIJK
tel.01719 - 10833

-O-O-O-O-O-O-O-O-O-

BROODNIJD

Vanuit het raam kijk ik naar het water langs de tuin.
Aan de overkant komt een Waterhoen aangerend, nauwelijks gehinderd door de snee tarwebrood die hij trots in zijn snavel houdt. Rennen maakt hongerig dus even stoppen voor de maaltijd. Ach, slechts één hap kunnen doen want dan is er gezelschap van een gulzige Kauw en wat later nog een Kauw. De 2 Kauwen maken de lekkernij buit en beginnen ter plekke de boterham te verorberen.

Het Waterhoen kijkt wat beteuterd, doch er is hulp onderweg; de partner komt met grote stappen naderbij. Samen kunnen zij de Kauwen wel de baas en ze heroveren het stuk brood. De Waterhoentjes nemen nu ieder een stuk, maar dan verschijnt er een derde Kauw. Het is ongelijk verdeeld in deze wereld, maar wat te doen tegen deze overmacht.

De Waterhoentjes hebben nog één troef achter de hand, iets waar Kauwen slechts van kunnen dromen, dus met brood het water in en weg wezen. Zij hebben de strijd toch gewonnen.

De Kauwtjes

Ze zweven en zwenken
de Kauwtjes, 't doet denken
aan 'n vliegend ballet,
het zwarte silhouet
zwiert omhoog en omlaag,
soms snel dan weer traag,
"Dans uniek" op muziek
van wind en thermiek.

Greetje Schrama-v.d.Berg

-O-O-O-O-O-O-O-O-O-